

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньо-професійна програма
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

на тему: **«Фінансові результати комерційного банку»**

Виконавець:

студент ЦЗФН

Сініцин Вадим Валерійович

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Центральне місце в сучасній банківській системі по праву належить комерційним банкам, які надають своїм клієнтам повний спектр фінансових послуг, обсяг, якість та швидкість яких вони постійно вдосконалюють та збільшують за рахунок впровадження та використання сучасних банківських технологій.

Актуальність досліджуваної теми у тому, що управління фінансовими ресурсами комерційних банків нині є невід'ємною частиною загального процесу управління, у умовах інфляції банкам слід приділяти особливу увагу ефективності отримання депозитних ресурсів з урахуванням ринкової кон'юнктури.

Залучені банківські ресурси покривають понад 90% загальної потреби у фінансових ресурсах для здійснення активних операцій, насамперед кредитних операцій. Тому їхня роль надзвичайно велика. Мобілізуючи тимчасово вільні кошти юридичних і фізичних осіб на фінансовому ринку, комерційні банки з їх допомогою задовольняють потреби економіки країни у додаткових оборотних коштах, сприяють перетворенню грошей у капітал та задовольняють потреби населення у споживчому кредитуванні.

Управління фінансовими ресурсами комерційного банку полягає у плануванні залучення коштів на найбільш вигідних для банку умовах та подальшого їх розміщення з метою досягнення максимального прибутку при забезпеченні ліквідності банку. Тобто, має забезпечуватися можливість банку своєчасно й у повному обсязі забезпечувати виконання своїх боргових і фінансових зобов'язань перед усіма контрагентами, що визначається наявністю достатнього власного капіталу банку, раціональним розміщенням і обсягом коштів за активами і пасивами банку з урахуванням відповідних строків.

Питання, пов'язані з формуванням фінансових ресурсів комерційних банків їх аналізом та управлінням, досліджували зарубіжні та вітчизняні вчені, особливо М.Д. Алексеєнко, О.М. Мороз, М.І. Савлюк, О.І. Лаврушін, О. Васюренко, І. Федосик, В.І. Міщенко, О.П. Присяжнюк, П. Роуз та інші. Однак сьогодні, з урахуванням катастрофічного становища в економіці України, ворожих дій на її території, зниження рівня довіри до банківської системи, значного зниження кількості банків, зниження інвестицій у країні з одного боку та збільшення каналів залучення коштів у банківську систему в частині розвитку ІТ-технологій, розробки та впровадження додаткових послуг та можливостей банків в управління фінансовими ресурсами, з іншого боку, якість формування фінансових ресурсів банку, аналіз їх сутності та структури потребує подальшого вивчення.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних основ управління банківськими установами своїми фінансовими ресурсами і розробка, на цій основі, рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами комерційних банків України.

Завдання дослідження:

- 1) визначити поняття та сутність фінансових ресурсів комерційного банку;
- 2) розкрити особливості управління фінансовими ресурсами комерційного банку;
- 3) розглянути методи оцінки фінансових ресурсів комерційного банку;
- 4) дати загальну характеристику та визначити місце комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК» на ринку банківських послуг;
- 5) здійснити аналіз динаміки та структури фінансових ресурсів комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК»;
- 6) оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК»;
- 7) застосувати методи регресійного аналізу щодо прогнозування фінансових ресурсів АТ «ТАСКОМБАНК»;
- 8) визначити основні напрями підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК».

Об'єктом дослідження є процеси управління фінансовими ресурсами комерційних банків в умовах ринкового розвитку економіки.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи управління фінансовими ресурсами комерційними банками України та розробка пропозицій щодо підвищення ефективності управління ними.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися такі загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння та інші, так і спеціальні методи: економіко-статистичний, економіко-математичний, балансовий, розрахунково-конструктивний та інші.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, інструктивний матеріал, монографічні видання вітчизняних і зарубіжних авторів, дані статистичних збірників Національного банку України та банківських установ, періодичні видання, а також фінансова звітність комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 72 сторінки, включаючи 11 таблиць, 11 рисунків, 3 додатка і список використаної літератури із 42 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами комерційного банку»** визначено поняття та сутність фінансових ресурсів комерційного банку. Охарактеризовані особливості управління фінансовими ресурсами комерційного банку. Визначені методи оцінки фінансових ресурсів комерційного банку

У другому розділі *«Аналіз системи управління фінансовими ресурсами комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК»* охарактеризована діяльність комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК» на ринку банківських послуг України. Проведено аналіз основних показників діяльності банку АТ «ТАСКОМБАНК». Досліджені особливості формування фінансових ресурсів комерційного банку та проведена оцінка їх ефективності.

У третьому розділі *«Шляхи удосконалення управління фінансовими ресурсами комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК»* розглядаються можливості застосування методів регресійного аналізу щодо прогнозування фінансових ресурсів АТ «ТАСКОМБАНК». Також надані основні напрями підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи та надано практичні рекомендації щодо удосконалення управління фінансовими ресурсами комерційних банків на прикладі АТ «ТАСКОМБАНК». Були зроблені наступні висновки.

1. Фінансові ресурси комерційних банків складаються з власних та залучених ресурсів. Під власними коштами банку розуміються різні фонди, які банк створює для забезпечення своєї фінансової стійкості, комерційної та господарської діяльності, а також до них можна віднести прибуток, отриманий за результатами поточної та минулої діяльності. Залучені банківські ресурси покривають понад 90% загальної потреби у фінансових ресурсах для здійснення активних операцій, насамперед кредитування. Їхня роль надзвичайно велика. Мобілізуючи тимчасово вільні кошти юридичних та фізичних осіб на фінансовому ринку, комерційні банки з їх допомогою задовольняють потребу економіки країни у додаткових оборотних коштах, сприяють перетворенню грошей у капітал, задовольняють потреби населення у споживчому кредитуванні.

2. Суть управління фінансовими ресурсами комерційного банку полягає у створенні стратегії та здійсненні заходів, що гармонізують структуру балансу з його стратегічними програмами. Діяльність банку, спрямована на оптимізацію структури активів та пасивів з точки зору їх терміновості, якісних та цінових характеристик, а також запобігання збиткам в операціях також розглядається як система управління фінансовими ресурсами. Суть управління фінансовими ресурсами полягає в тому, що в залежності від розрахованого оптимального складу отриманих коштів можна обмежити окремі операції із залучення ресурсів та, навпаки, активізувати інші.

3. До економічних методів оцінки фінансових ресурсів комерційного банку відносяться: метод загального фонду коштів та метод розподілу активів. Обидва методи мають як переваги так і недоліки. Використання цих методів детально розглянуто в теоретичному розділі кваліфікаційної роботи.

4. Кваліфікаційна робота виконана на матеріалах комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК». АТ «ТАСКОМБАНК» є одним з найперших комерційних банків України – він заснований в 1989 р. Станом на 01.01.2023 АТ «ТАСКОМБАНК» за розміром чистих активів займав 16 місце серед 67 банків України. Національним банком України 10 березня 2022 року було підтверджено віднесення АТ «ТАСКОМБАНК» до системно важливих банків.

5. За даними проведеного аналізу можна зробити висновок, що по результатам діяльності за 2022 рік доходи банку склали 6 106 млн. грн. (проти 4 170 млн. грн. за 2021 рік, тобто збільшилися на 1 937 млн. грн., або 46%).

Прибуток банку у 2022 році склав 31 млн. грн., що на 425 млн. грн. або на 93% менше порівняно з прибутком минулого року. Основним чинником зменшення прибутку стало збільшення витрат на формування резервів з 271 тис. грн. в 2021 році до 2104 тис. грн. в 2022 році, тобто на 677%. В той же час банку вдалося суттєво наростити чистий процентний дохід, а саме на 417 млн грн. порівняно з 2021 роком та результат від операцій з іноземною валютою фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток та переоцінки іноземної валюти з 114 млн. грн. в 2021 році до 825 млн. грн. в 2022 році, тобто на 625%. Зазначене забезпечило прибуткову діяльність Банку за підсумками 2022 року не зважаючи на ризики, притаманні економіці країни під час війни.

Загальний розмір активів банку у 2022 році зменшився на 1495 млн. грн. (або 5%) та досяг на 31.12.2022 року – 29 344 млн. грн., з них найбільшу вагу мають: кредити та заборгованість клієнтів (за вирахуванням резервів) – 13484 млн. грн., 46% від активів; високоліквідні активи, в тому числі грошові кошти та їх еквіваленти, ОВДП та депозитні сертифікати НБУ – 13324 млн. грн., 45% активів.

Загальний розмір зобов'язань банку, в порівнянні з минулим роком, зменшився в 2022 році на 1605 млн. грн. (або на 6%) і складає станом на 31.12.2022 року – 26110 млн. грн., з них найбільшу вагу мають кошти клієнтів – 24872 млн. грн., складають 95% зобов'язань банку. В 2022 році банк повністю та достроково погасив отримані в 2021 році кредити рефінансування на загальну суму 3 234 млн. грн. Власний капітал був збільшений протягом 2022 року на 110 млн. грн. або на 4%, та станом на 31.12.2022 його розмір склав 3 234 млн. грн. Основним джерелом зростання власного капіталу в 2022 році були отриманий банком прибуток в розмірі 31 млн. грн. та збільшення резервів переоцінки на 70 млн. грн.

6. Для аналізу ефективності використання фінансових ресурсів було використані такі показники, як: ефективність функціонування активів та власного капіталу; сума активів, яку можна отримати на кожну гривню власного капіталу; ефективність прибуткових активів; розкид процентних ставок між інвестиціями та залученням ресурсів; якою мірою відсоткові витрати покриваються відсотковими доходами.

Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів банку показав, що банк достатньо ефективно використовував свої фінансові ресурси. Однак

простежується негативна тенденція зменшення всіх показників в кінці аналізованого періоду (в 2022 році).

7. За допомогою методів регресійного аналізу та комп'ютерної програми Excel було досліджено рівень чутливості та визначено формульну залежність між величиною доходності активів та розміром і співвідношенням депозитного та кредитного портфелів. За розрахунками було отримано прогнозне значення показника доходності активів банку за 2023 рік в розмірі 0,03%. Це говорить про те, що зниження об'єму кредитного портфелю банку та збільшення депозитних зобов'язань може призвести до зниження доходності активів банку до 0,03%..

8. Важливим напрямом в заходах щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами банку є грамотне управління активами та пасивами банку. При цьому банку під час управління активами слід звертати увагу на такі моменти:

- 1) управління грошовими коштами має бути більш ефективним, тобто необхідно планувати приплив та відтік коштів та розробляти графіки платежів;
- 2) орієнтуватися на підвищення рентабельності роботи банку загалом і зокрема рентабельності окремих операцій;
- 3) використання у практиці методу управління резервної позицією.

З метою збільшення фінансової ресурсної бази банку АТ «ТАСКОМБАНК» необхідно активізувати депозитну політику. Саме реалізація грамотної депозитної політики забезпечить раціональне формування депозитного портфеля.

Основною метою депозитної політики є створення такого балансу, який би залучав кошти фізичних та юридичних осіб для фінансування різних банківських операцій та проектів, зберігаючи при цьому простір для підтримки процентної маржі (позитивної різниці між процентним доходом банку та процентними виплатами).

Такі запропоновані заходи щодо покращення управління фінансовими ресурсами з метою вдосконалення структури активної та пасивної частин балансу дозволять АТ «ТАСКОМБАНК» підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами, а також знизити рівня ризику банківських операцій.

АНОТАЦІЯ

Сініцин В. В. «Фінансові ресурси комерційного банку»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом є процеси управління фінансовими ресурсами комерційних банків в умовах ринкового розвитку економіки. є теоретичні та практичні основи управління фінансовими ресурсами комерційними банками України та розробка пропозицій щодо підвищення ефективності управління ними.

У роботі розглядаються теоретичні основи та особливості управління фінансовими ресурсами комерційного банку. Проведено аналіз основних показників діяльності банку АТ «ТАСКОМБАНК» та визначена його місце на ринку банківських послуг. Досліджені особливості управління фінансовими ресурсами банку та проведено оцінку ефективності їх використання комерційним банком АТ «ТАСКОМБАНК».

В третьому розділі розглядаються основні напрями підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами комерційного банку АТ «ТАСКОМБАНК»

Ключові слова: комерційний банк, ресурсна база, фінансові ресурси, власний капітал, депозитні ресурси, депозити, депозитна політика, залучені ресурси, клієнтська база.

ANNOTATION

Sinitsyn V. V. "Financial resources of a commercial bank"

qualification work for a bachelor's degree in the specialty
"072 Finance, Banking and Insurance"
educational and professional program Finance, Financial Management and Insurance
Odessa National University of Economics, Odessa, 2023

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object is the processes of managing financial resources of commercial banks in the conditions of market development of the economy. there are theoretical and practical foundations of financial resources management by commercial banks of Ukraine and the development of proposals to increase the efficiency of their management.

The paper examines the theoretical foundations and features of the management of financial resources of a commercial bank. An analysis of the main performance indicators of JSC "TASCOMBANK" bank was carried out and its place in the market of banking services was determined. Peculiarities of managing the bank's financial resources were studied and the effectiveness of their use by the TASKOMBANK JSC commercial bank was evaluated.

In the third section, the main areas of increasing the efficiency of the management of financial resources of the commercial bank TASKOMBANK JSC are considered.

Key words: commercial bank, resource base, financial resources, equity, deposit resources, deposits, deposit policy, attracted resources, customer base.